

הדר ביה רב אחא –

רַב אָהָא retracted

OVERVIEW

The גמרא concluded that רב אחא בר יעקב retracted that which he said (that according to ר"י the חמץ of הקדש and the חמץ of a נכרי are מותר בהנאה (even) during פסח [for we derive שאור דאכילה משאור דראיה]), but rather maintains that חמץ של נכרי ושל הקדש is אסור בהנאה even after פסח.¹ Our תוספות reconciles this with a (seemingly) contradictory גמרא.

תוספות asks:

תימה דבפרק קמא דחולין (דף ד,ב) אמר² סברוה הא מני רבי יהודה³ -

It is astounding! For in the first פרק of מסכת חולין the גמרא states; they assumed that this ברייתא is according to ר"י -

דאמר חמצן של עוברי עבירה⁴ לאחר הפסח מותר מיד מפני שמחליפים⁵ -

For the ברייתא there states, ‘the חמץ of those who transgress is permitted to be eaten after פסח because the עובר עבירה exchange’ their חמץ with the חמץ of נכרים -

והכא מסקינן לרבי יהודה אפילו חמץ של נכרי⁶ אסור אחר הפסח -

However, here we conclude that according to ר"י even the חמץ of a נכרי is אסור after פסח, which contradicts the גמרא in חולין, where it is indicated that חמצו של נכרי is מותר לאחר – הפסח

תוספות answers:

ויש לומר דהתם סברוה⁷ כסלקא דעתין דהכא לרב אחא מעיקרא -

And one can say that the 'סבריה' there maintain as we initially assumed was the view of ראב"י (that מותר לאחר הפסח חמצו של נכרי is).

תוספות offers an alternate answer:

ורבינו תם מפרש לאו דווקא מיד דהא צריך שיהא שיעור להחליף -

¹ is discussing חמץ של הקדש; however חמץ של נכרי and חמץ של הקדש are similar in the sense that it is considered חמץ של אחרים.

² The גמרא there was attempting to prove that a person (who is 'suspect') will not eat איסור when he can eat היתר (even if it is an איסור דאורייתא), for לא שביק התירא ואכל איסורא.

³ This refers to the ruling of ר"י that חמץ שעבר עליו הפסח is אסור מדאורייתא.

⁴ This refers to ישראלים who are not מבער their חמץ during פסח.

⁵ This proves that אִסּוּרָא וְאֵכֶל הִיתְרָא (which is חֶמֶץ) will exchange his חֶמֶץ (which is [seemingly] מוֹתֵר בִּהְנֵאָה) and receive in return the נֶכְרִי שֶׁל חֶמֶץ (which is מוֹתֵר בִּהְנֵאָה).

⁶ was discussing חמץ של הקדש which has the same rule as חמצו של נכרי (see footnote # 1).

⁷ This is referencing those who assumed (סברוה) that the בר"י there is according to ר"י.

And the ר"ת explained when the גמרא in חולין states that עוברי עבירה של חמץ are permitted 'מיד' (immediately after הפסח), **it does not meant precisely 'מיד' (immediately after הפסח), for there needs to be time to exchange** the חמץ of the ישראל with the חמץ of the נכרי, so once מיד is דוקא, we can also say -

והוא הדין שיהא חמץ זה ראוי לעשות אחר⁸ הפסח:

And similarly there must be sufficient time for this חמץ to be made after פסח (by the נכרים), so we can assume that this is not חמץ שעבר עליו הפסח, but rather חמץ which was made after פסח. However if we know that it is חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח it will be אסור.

SUMMARY

When the גמרא in חולין stated (according to the 'סברוה' that the עוברי עבירה של חמץ are מותר since they exchange it with נכרים it is either following the ה"א here (that ר"י is מתיר חמץ של נכרי אחה"פ) or מיד is not precise and it is מותר only if there is sufficient time for the נכרי to make new חמץ.

THINKING IT OVER

According to the answer of the ר"ת that מיד means that there must be sufficient time (to exchange and therefore also sufficient time) to make חמץ לאחר הפסח,⁹ why mention at all מפני שמחליפים; it is מותר because we can assume that this חמץ is from הפסח?¹⁰

---

⁸ See 'Thinking it over'.

⁹ See footnote # 8.

¹⁰ See תוס' ד"ה מותר on חולין ד, ב in מהר"ם ומהרש"א.